

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Az EU története és intézményei
Tárgykód:	ALTKAA1191
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Oktatás célja:

Az Európai Unió ismeretek tantárgy fő célja, hogy a hallgatók átfogó és naprakész ismereteket szerezzenek az európai integrációs folyamat történetéről, eredményeiről és az uniós intézmények szerepéről. Fontos szempont, hogy minél több olyan huszadik századi politikus, államférfi élete is szóba kerüljön, akinek pályafutása, tevékenysége meghatározta az integráció eddigi menetét. Cél az is, hogy a jelenlegi EU-s tagállamokon túl a csatlakozni kívánó országok helyzetét, valamint Magyarország és az EU közti kapcsolatokat is tárgyaljuk. A foglalkozások keretein belül lehetőséget teremtünk arra is, hogy a hallgatók egyéni véleményeinek, meglátásainak, kritikáiknak hangot adhassanak. Fontos az is, hogy a mellékelt irodalomjegyzék alapján a hallgatók önállóan is képesek legyenek a témához kapcsolódó ismeretek megszerzésére.

Mindezek hozzásegítik az andragógus hallgatókat, hogy a tanulmányaik végére ismerjék az állami, önkormányzati, vállalkozói, a civil és nonprofit szervezetek, intézmények történeti – európai uniós- háttérét, működési elveit. Ezáltal alkalmasak lesznek arra, hogy közművelődési, közgyűjteményi területen, települések intézményeiben, civil szervezetekben, a felnőttképzés különböző színterein tervezői, szervezői, irányító feladatokat és az ezekhez kapcsolódó munkaköröket ellássák, egyben rendelkeznek személyes és szociális kompetenciákkal, a másokhoz való alkalmazkodás és a másokkal való együttműködés, emberek és csoportok valamely cél érdekében történő befolyásolásának és mozgósításának a képességével. Az uniós tanulmányok egyben háttérinformációkat szolgáltatnak ahhoz, hogy a leendő andragógusok a művelődésszervező szakirányon belül ismerjék alapvonalaiiban a közösségszervezés és –fejlesztés történetét és módszertanát, valamint, hogy alkalmasak legyenek az uniós ismereteik tükrében a település- és kistérségi szintű közösségfejlesztő projektek tervezésére, megszervezésére és lebonyolítására; kulturális fejlesztési célok elemzésére és a feltételéhez igazodó tervek készítésére; kulturális szervezetek funkcióit a lokális és magasabb térszerkezetben megjelenő közösségi szükségletekhez alakítani; segíteni a kulturális, művészi és tudományos értékek közvetítésének hatásmechanizmusait.

Tantárgy tartalma:

- Európa a történelemben – civilizációi értelmezések, elemzések (Samuel Huntington, Bassam Tibi, Rostoványi Zsolt civilizáció elemzése)
- Az Európai Unió története, a modern Európa kialakulásának néhány jellemzője, az Európa-eszme a történelemben: Arisztotelész, első "integrációs" törekvések: Pierre Dubois, Podjebrád György, Maximilien de Béthune - Sully, William Penn, Bonaparte Napoleon, Friedrich List, Victor Hugo, Richard Coudenhove-Kalergi, Aristide Briand, Altiero Spinelli, a modern Európa kialakulásának néhány jellemzője.
- A 20. század második felének integrációs törekvései: a Marshall-terv, az OEEC/OECD, a Schuman-terv, a Montánunió, az Európai Védelmi Közösség -EVK, a Nyugat-Európai Unió -NYEU/WEU, a NATO, (Robert Schuman, Jean Monnet, Konrad Adenauer, Winston Churchill), az Európa Tanács, az Európai Gazdasági Közösség - EGK - a Római szerződés, EGK működése, a "...Hatok", az EFTA, az északi kibővülés, a "...kilencek", Charles de Gaulle és Franciaország Európa

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Az EU története és intézményei
Tárgykód:	ALTKAA1191
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Tantárgy tartalma:

politikája, 1973 - ...Európa éve”. Henry Kissinger, Macmillan, Fouchet, Pompidou, Pierre Werner, Willy Brandt, Helmut Schmidt, Georgisz Papandreu, Mario Soares, a déli kibővítés, ...a Tizenkettek”, a Schengeni Egyezmény, Európai Egységes Okmány. Kelet-Európa és az integrációs folyamat, a Phare-program, a német egység, az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet, a Varsói Szerződés feloszlata, Maastricht - EU tervezet, Ausztria, Finnország, Svédország csatlakozása, Amszterdami szerződés, EU-jelképek, Agenda 2000, Nizzai szerződés, az Euró, Magyarország és az Európai Unió, Magyarország a NATO-ban, a 2004-es és 2007-es csatlakozás, Lisszaboni Szerződés. - Az Európai Unió intézményi rendszere: Európa Tanács, Miniszterek Tanácsa, Európai Parlament, Európai Bizottság, az Európai Unió bírósági rendszere, Számvevőszék, tanácsadó intézmények, pénzügyi intézmények, ügynökségek, egyéb szervezeti egységek. Az intézményi rendszer működése.

Számonkérési és értékelési rendszere:

Aláírás feltétele: az aláírás feltétele egy minimum 5 oldal terjedelmű **házi dolgozat**, ami egy könyv vagy tanulmány, esetleg hosszabb újságcikk elemzése, vagy egy témakör rövid kidolgozása a mellékelt irodalomjegyzék ajánlott munkáiból, vagy saját irodalomkutatásból. A házi dolgozat tárgya a tematikához kapcsolódó bármilyen téma lehet; a leadás határideje: a szorgalmi időszak utolsó hete.

Vizsgára bocsátás feltétele: az aláírás megszerzése és a konzultációk látogatása

Kötelező irodalom:

Huntington, Samuel P.: A civilizációk összecsapása és a világrend átalakulása. Bp., 1998.

Milassin László – Horváthy Balázs: Európai Unió alapismertek. Győr, Széchenyi István Egyetem, 2006.

Németh István: Európa, 1945-2000. A megosztástól az egységig. Bp., Aula, 2004.

Németh István: Európa-tervek, 1300-1945. Bp., ELTE Eötvös Kiadó, 2001.

Ajánlott irodalom:

Monográfiák, tanulmánykötetek, dokumentumgyűjtemények:

Angyal Péter: Légiközlekedési jog az Európai Unióban. Bp., HVG – ORAC Lap- és Könyvkiadó, 2011.

Az európai integráció. Tények és adatok. Bp., Europa Institut Budapest - MTA Történettudományi Intézet, 2000.

Balázs Judit - Ian Barnes - Fáy Péter Emese: Az Európai Unió. Sopron, 1999.

Balázs Péter: Az Európai Unió külpolitikája és a magyar-EU kapcsolatok fejlődése. Bp., 2002.

Balázs Péter: Európai egyesülés és modernizáció. Bp., Osiris, 2003.

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Az EU története és intézményei
Tárgykód:	ALTKAA1191
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Kötelező irodalom:

- Bibó István: A kelet-európai kisállamok nyomorúsága. Bukarest - Kolozsvár, Kriterion Könyvkiadó, 1997.
- Dr. Bodács Emil (szerk.): Európa tanulmányok. Szöveggyűjtemény. Győr, 1998.
- Bogár László: Magyarország és a globalizáció. Bp., Osiris, 2003.
- Brunner, Georg: Nemzetiségi kérdés és kisebbségi konfliktusok Kelet-Európában. Bp., Teleki László Alapítvány, 1995.
- Cameron, Rondo: A világgazdaság rövid története a kőkorszaktól napjainkig. Bp., Maecenas Könyvkiadó, 1994.
- Churchill, Winston S.: A második világháború 1-2. Bp., Európa Könyvkiadó, 1985.
- Csath Magdolna: Globalizációs végjáték. Bp., Kairosz, 2008.
- Csath Magdolna: Kiút a globalizációs zsákutcából. Bp., Kairosz, 2001.
- Csiffáry Tamás: Az Unió magyar szemmel. Különös tekintettel az Unió pénzügyi rendszerére, a támogatásokra, pályázatokra. Bp., Könyvmíves Kiadó, 2004.
- van Dessel, Edwin: Európa - úton. Az európai integráció története. Bp., é.n.
- Dideriks, H. A. et al.: Nyugat-Európa gazdaság- és társadalomtörténete. Bp., Osiris, 1995.
- Dunay Pál - Gazdag Ferenc: Az Észak-Atlanti Szerződés Szervezete. Tanulmányok és dokumentumok. Bp., SVKI, 1997.
- Elnökségi munka az Európai Unióban. Bp., Gondolat, 2010.
- Erdősi Ferenc: Európa közlekedése és a regionális fejlődés. Bp. - Pécs, Dialóg Campus, 2004.
- Erdősi Ferenc: Kelet-Európa közlekedése. Bp. – Pécs, Dialóg Campus, 2009.
- Fábián György – Kovács László Imre: Parlamenti választások a tizenötök Európájában (1945-2002). Bp., Osiris, 2003.
- Fischer Ferenc: A megosztott világ (1945-1989). Bp., Dialóg Campus, 1992.
- Földes György, Inotai András (szerk.): A globalizáció kihívásai és Magyarország. Bp., Napvilág Kiadó, 2001.
- Gazdag Ferenc: Európai integrációs intézmények. Bp., Osiris, 2002.
- Gazdag Ferenc: Franciaország története 1945 - 1995. Bp., Zrínyi, 1996.
- Gazdag Ferenc: Az Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikája. Bp., Osiris, 2003.
- Glózer Rita - Hamp Gábor - Horány Özséb (szerk.): Vallások és az európai integráció. Bp., 2000.
- Győri Enikő: A nemzeti parlamentek és az Európai Unió. Bp., Osiris, 2004.
- Gyulavári Tamás - Könczei György: Európai szociális jog. Bp., 2000.
- Horváth Gyula: Regionális támogatások az Európai Unióban. Bp., Osiris, 2003.
- Horváth Jenő: Az európai integráció története 1945-2002. Bp., Osiris, 2003.
- Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról. Bp., HVG – ORAC Lap- és Könyvkiadó, 2011.
- Inotai András: Válaszúton az Európai Gazdasági Közösség. Bp., Kossuth, 1985.
- Izikené Hedri Gabriella - Hargita Árpádné - Gerhardtne Rugli Ilona (szerk.): Ezer kérdés - ezer válasz az Európai Unióról. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2003.
- Izikené Hedri Gabriella - Palánkai Tibor (szerk.): Az Európai Közösség és Magyarország az 1990-es évek közepén. Bp., Aula, 1993.
- Izikené Hedri Gabriella (szerk.): Magyarország a kibővülő Európai Unióban. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2006.

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Az EU története és intézményei
Tárgykód:	ALTKAA1191
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Kötelező irodalom:

- Jelavich, Barbara: A Balkán története I-II. Budapest, Bp., Osiris-2000, 1996.
- Kende Tamás (szerk.): Európai közjog és politika. Bp., 1995.
- Kennedy, Paul: A nagyhatalmak tündöklése és bukása. Bp., Akadémiai Kiadó, 1992.
- Kissinger, Henry: Diplomácia. Bp., Panem: Grafo, 1996.
- Kiss J. László: A huszonötök Európái. Bp., Osiris, 2005.
- Komanovics Adrienne: Információs szabadság az Európai Unióban. Bp.-Pécs, Dialóg Campus, 2009.
- Korten, David C.: Tőkés társaságok világuralma. Bp., Kapu, 1996.
- Lukács Éva – Hudák Annamária – Geller Tamás – Kiss László: A diplomák és szakképesítések kölcsönös elismerése az Európai Unióban és Magyarországon. Bp., Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium, 2003.
- Magyar Péter: Az Európai Unió története. Változó Világ sorozat 30. kötet. Bp., Útmutató, 2000.
- Majoros István - Ormos Mária: Európa a nemzetközi küzdőterén. Felemelkedés és hanyatlás, 1814-1945. Bp., Osiris, 1998.
- Mezei István (szerk.): Az Európai Unió és a vasutak. Bp., MÁV Rt., 2003.
- Martonyi János: Európa. Nemzet, jogállam. Magyar Szemle - Európai Utas, Bp., 1998.
- Nádori László - Bátonyi Viola: Európai Unió és a sport. Uniós csatlakozás a sportban. Bp.,-Pécs, Dialóg Campus, 2003.
- Nagy László, J. (szerk.): A Mediterráneum és az európai integráció, Szeged, JATE, 1995.
- Nagy László, J.: Az Európai integráció politikai története. Szeged, 2002.
- NATO Kézikönyv. SVKI Budapest - NATO Információs és Sajtóiroda, Brüsszel, 1997.
- Németh István: Németország története: az egységtől az egységig, 1871-1990. Bp., Aula, 2002.
- Palánkai Tibor: Az európai integráció gazdaságtana. Bp., Aula, 1995.
- Pándi Lajos (összeáll.): Köztes-Európa 1763 - 1993. Térképgyűjtemény. Bp., Osiris-Századvég, 1997.
- Pongrácz Attila (szerk.): A kari honlapon és a fénymásolóban megtalálható Szöveggyűjtemény és segédanyagok az Európai Unió ismeretek tantárgyhoz. Győr, 2005.
- Práger László: Európából a bővülő Európába. Bp., Aula, 2000.
- Rapcsák János - Heil Péter: PHARE-kézikönyv. Érdeklődőknek, kezdőknek és haladóknak. Bp., 2000.
- Romsics Ignác: Nemzet, nemzetiség és állam Kelet-, Közép- és Délkelet-Európában a 19. és 20. században. Bp., Napvilág, 1998.
- Rostoványi Zsolt: Az iszlám Európában. Az európai iszlám közösségek differenciáltsága. Bp., Grotius Könyvtár, 2010.
- Schuman, Robert: Európáért. Pécs, Pro Pannonia, 1991.
- Szerdahelyi Csongor: A katolikus Európa. Bp., Új Ember, 1999.
- Szűcs Jenő: Vázlat Európa három történelmi régiójáról. Bp., Gondolat, 1976.
- Salgó László: De Gaulle diplomáciája. Bp., Kossuth, 1972.
- Simon János: A demokratikus átmenet Spanyolországban (1977-1982). Bp., Villányi Úti Konferenciaközpont és Szabadegység Alapítvány, 1996.

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Az EU története és intézményei
Tárgykód:	ALTKAA1191
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Kötelező irodalom:

Szilágyi István: Demokratikus átmenet és konszolidáció Spanyolországban. Bp., Osiris, 1996.
Szilágyi István: A portugál modell. Bp., Osiris, 2000.
Sellers, Charles - May, Henry - McMillen, Neil R.: Az Egyesült Államok története. Bp., Maecenas, 1995.
Tasnádi József: Turizmus az Európai Unióban és Magyarországon. Budapest, é. n.
Tibi, Bassam: A keresztes háború és a dzsiháid. Az iszlám és a keresztény világ. Bp., Corvina, 2003.
Tibi, Bassam: Islam between culture and politics. New York, Palgrave Macmillan, 2005.
Todd, Emmanuel: A birodalom után. Tanulmány az amerikai rendszer széteséséről. Bp., Allprint Kiadó, 2003.
Topolánszky Ádám: Lobbizás az Európai Unióban. Bp., Mundus Magyar Egyetemi Kiadó, 2009.
Tuka Ágnes: Az Európai Uniók színe és fonákja. Bp., IDResearch Kutatási és Képzési Kft. – Publikon Kiadó, 2009.
Zalai Csaba – Hetényi Géza – Stelbaczký Tibor: Az Európai Unió támogatási politikája. Az Európai Unió a változó világban. Bp., Press Publica Kiadó, 2001.

Folyóiratcikkek:

Balogh András: Az európai integráció és a mediterrán egység. *Külpolitika*, 1997. 1. sz.
Berend T. Iván: A modern Európa kialakulása 1870-1945. *Valóság*, 1991. 7. sz.
Dóczi Kálmánné: Nagy-Britannia az Európai Gazdasági Közösségben I-II. rész. *Nemzetközi Szemle*, 1972. 5. és 6. sz.
Az Európai Unióról - kitekintéssel. *Európa Tükör Műhelytanulmányok*, 21. sz.
Havas Béláné: Az Európai Unió Kelet-Európa stratégiája és a tagság feltételei. *Külgazdaság*, 1996. 3. sz.
Huntington, Samuel P.: Civilizációk háborúja? *Külpolitika*, 1995. 3-4. sz.
Kádár Béla: A keleti kibővítés és a magyar stratégia. *Külpolitika*, 1997. 1. sz.
A KGST és a Közös Piac kapcsolata. *Nemzetközi Szemle*, 1974. 12. sz.
Németh István - Kocsis András: Fejezetek az Európa-gondolat történetéből. Coudenhove-Kalergi Páneurópa mozgalma I-II. rész. *Társadalmi Szemle*, 1997. 10. sz., 1998. 1. sz.
Ormos Mária: A Briand-terv és Magyarország. *Rubicon*, 1997. 5-6. sz.
Palánkai Tibor - Inotai András: Magyarország csatlakozása az Európai Unióhoz. *Közgazdasági Szemle*, 1994. 10. sz.
Rostoványi Zsolt: Civilizációk háborúja? Huntington és Bassam Tibi felfogásáról. *Külpolitika*, 1997. 4. sz.
Rostoványi Zsolt: Európaiság, európai identitás és az európai integráció. *Világosság*, 1999. 12. sz.
Szűcs Tamás: Rugalmas elszakadás. A differenciált integráció gondolata az Európai Unióban. *Európa Fórum*, 1997. 1. sz.
Vernet, D.: Franciaország Európa-politikája. *Európai Szemle*, 1995. 3. sz.

Dokumentumforrások, dokumentumok:

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Az EU története és intézményei
Tárgykód:	ALTKAA1191
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Kötelező irodalom:

Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet Záróokmánya. Bp., 1975.
Halmosy Dénes: Nemzetközi szerződések, 1918-1945. Bp., 1983.
Halmosy Dénes: Nemzetközi szerződések, 1945-1982. Bp., 1983.
J. Nagy László - Kövér Lajos(szerk.): Az európai egységeszme dokumentumai a XVI. Századtól 1945-ig. Szeged, Gradus ad Parnassum Könyvkiadó, 2000.
Pándi Lajos: A kelet-európai diktatúrák bukása, 1985-1990. Szeged, 1996.
Párizsi Charta az új Európáért. Bp, Külügyminisztérium, 1990.

Általánosan ajánlott folyóiratok:

Grotius(www.grotius.hu), Európai Szemle, Európai Tükör, Európai Utas, Heti Válasz, História, HVG, Kovász, Külpolitika, Ökotáj, NATO Tükör, Politikatudományi Szemle, Régió, Rubicon, Századok, stb.

Internetes honlapok:

www.grotius.hu, www.euroinfo.hu, www.eudelegation.hu, www.euport.hu, www.hvg.hu, www.mfa.gov.hu, www.meh.hu, www.mti.hu, www.nato.int, egyetemek, főiskolák, könyvtárak, napilapok, hetilapok honlapjai

Oktató: Horváth Csaba